

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
трьох неділь і руских свят
в 1/2 год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 1.
«Л. Домбровського (Хорунщини)». Екс-
педиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
30 с. від стрічки.

Князь Григорій Волконський про сучасне положенє Росії.

(Дальше).

Користь союзу Росії з Туреччиною і Швецією виступає ясно супроти того, що німецький цісар зближив ся з тими двома державами (прилучивши ще й Румунію) для скріплення свого «оборонного» становища у відносинах до Росії, яка на случай якогось замішання буде мати свободний вихід хиба в Біле море. Таким способом не Німеччина а Росія опинила ся зачненою якби в залізну підкову згаданих союзів.

Російська дипломатія не уміла покористувати ся «Фашодою», котра могла стати сильним козиром в її руках; не уміла, чи не хотіла зійти ся з маркізом Іто, який предкладав приязнь з Японією в заміну за високу позичку, а сей виїхавши з Петербурга заключив англійсько-япанський союз і зносини Росії оперті на синодальних основах з Менеліком довели до англійсько-абісінського союзу.

В тім часі Англія осягала успіхи в усіх змаганнях: усмирила ворохобню в північній Індії, покорила Судан вже з починком трансвальської війни; ворохобня Сомалісів почала ся вже з кінцем бурської війни і примиреня з Менеліком; сама бурська війна вела ся серед корисних для Англії обставин: в Німеччині володів уже проворний в політиці Вільгельм II, в Росії миролюбивий Микола II, на чолі французької дипломатії стояв Делькасе, такий англофіль після Фашоди, яким був і попередю; а бувший російський посол в Лондоні був тої думки, як і англійське правительство, що та війна Росію зовсім не обходить.

Чи Німеччина, Франція і Росія мали до розпорядимости способи здержаня бурської війни, несправедливої що-до сущности і шкідної що-до наслідків інтересам тих трьох держав? — На се питанє відповідає автор, що мобілізація трьох флот в хвилі, коли британське військо находило ся в підденній Африці неминучо закінчила би бурську війну. Для згаданих держав було-б корисніше зробити видаток на мобілізацію флоту, як віддати південну Африку Англії. Російські дипломати думають, що бурська війна ослабила Англію і утворила для неї в південній Африці другу Ірландію; але в дійсности з піддачею Бурів Англія скріпила ся, зближила ся з колоніями, пізнала недостачі своєї армії, а хоч втратила 10000 убитими, то за те здобула 300.000 підданих висококультурних; втратила вправді 5 мільярдів франків, але здобула за те поклади на 25 мільярдів і область, котра обезпечує їй стратегічне становище в цілій східній Африці і дасть їй спроможність виступити проти Абісинії і проти колоній інших європейських держав в Африці. Коли ще згадаємо, що ослабленє Іспанії війною з північно-американськими державами скріпило становище Англії на Середземнім морі, а коли поконає трудности в південній Афри-

ці, то можна сподівати ся, що тоді стане шкодити Росії в Азії, а на се вказує англо-япанський союз і справа з Афганістаном. Отже по думці кн. Волконського Росія не повинна була радунати ся лише дводержавним союзом, а трудити ся над союзом з Швецією і Туреччиною, а що-до союзу з Францією треба було виробити певний плян. Росія повинна була довести до порозуміння з трема великими державами світовими: Зєдиненими Державами в північній Америці, на найблизшій заході з Німеччиною і в середній Азії з Англією.

Англо-російське суперництво шкодить обидвом державам і скріплює положенє Афганістану; російські області повинні бути злучені з Індією торговою залізницею — і се є спосіб мирного зближеня Англії до Росії, яке може вийти лише в хосен обох держав.

Зближенє з півн. Зєдиненими Державами Америки конечно для Росії для направи похибок, які проти Росії настроїли Китай і Японію. Наколи манчурска залізниця мала розєднати Росію з Китаєм, то треба було сю справу ще відпочити на пів століття.

Що-до акції Росії з Францією і Абісинією в Африці, то пропущена хвиля пригідна уже не верне ся.

Автор кінчить свій огляд заграничної політики Росії заміткою, що дипломати покористували ся Гагскою конференцією, щоби відвернути увагу суспільности від англо-бурскої війни.

(Дальше буде).

Процес о шпіонажу.

(Допись з Відня).

(К.). Переслуханє обжалованого.

На запит предсідателя, чи обжалований почував ся до вини, одвічає він в цілій звязкій промові, яку виголошує вперед приниженим, а описля зовсім сьміливым, але зворушенням голосом і незлою німеччиною.

Він не почував ся зовсім до ніякої вини. 21. червня минулого року засуспендовано его у Львові в его урядованю при уряді виміру належитостий за «неправділовосєдї» в касі того уряду, але по его думці не заподіяв він державі ні кому иншому ніякої шкоди, а хиба тільки собі самому. Розсліди сеї справи протягнули ся много місяців, ще до того президент краввої дирекції Коритовський взяв довину відпустку із-за недуги і так 13 місяців був він лишений всякої спроможности, що-небудь заробити. В тім критичнім положеню зробила ся в нїм непоборима понука, здобути собі яким-небудь чином бодай спенсіонованє. Особливо, коли з весною с. р. дізнала ся его жена, що дисциплінарні провіди вже покінчені та справа его лихий буде мати конець, понав він на гадку, чи би не приєднати собі якоїсь зватної «протекції», що могла-б ему помогти до бажаного вислєду дисциплінарки і звернув особливу увагу на великий вплив в Галичині високих військових достойників, як полевий маршалок Гальґочі.

Не розуміючи ся зовсім на подібних ділах, прийшов він на помисл тим способом привєднати для своєї протекції названого генерала, що

бажав дізнати ся, чи чужі держави знають австрійські пляни залізничого руху на случай мобілізації, а дізнавши ся о тім, думав сейчас сповістити про те ген. Гальґочого. У виконаню того самисла звернув ся він до свояка своєї жінки А. Теодоровича, а дізнавши ся від него 12. або 13. марца с. р. що «юж за пузьно, заопатшені», думав вже тою вісткою покористувати ся перед тим впливовим генералом.

На жаль тільки тої нещасний случай, що не міг тоді придбати собі гроша на виїзд до Перемишля, спивив его у виконаню того наміру, впрочім він дізнав ся, що дисциплінарну его справу почнуть доверва в цвітні рішати. Тимчасом вже 20. марца арештовано его і так він опинив ся перед судом несподівано. Уже тоді підсовувано ему невірню загадку, мов би то він допустив ся політичного злочина, але він чує ся внозі невинуватим. Се-ж прецінь ясно, що коли би він хотів був пустити ся на шпіона, то був би прямо написав до сторонської держави: «У мене є тайна інструкція, заплачїть мені 10 чи 20 тисяч ринських і можете єї мати».

«Я прошу високий трибунал, взяти мене в оборону перед підзорами львівської поліції, мов би то я у спілці з рахунковим підофіциром в Чорткові украв подібну інструкцію».

Тут треба замітити, що львівська поліція провідала трикратний побут Оссолінського в Чорткові в часі між 19. а 25. лютим с. р. Поліційний агент допитав ся жидка Ізраеля Штокмана, котрий на основі показаної фотографії Оссолінського подав, що підофіцира, підозріваного о крадіж тої інструкції в кадрі 95-го чортківського полка піхоти, бачив дуже часто в товаристві цивільного цана в «циліндрі» а пізнав его в особі Оссолінського, котрого знимку ему предложено.

Оссолінський твердить, що в тім часі, в яким мнимо бачено его в Чорткові, перебував він зовсім де вноді, і вмавляє, що він виказав alibi.

«Та поліція (львівська), якої 6 або 8 агентів напало мене ночью в моїм помешканю і грозили моїй жені, що сейчас єї увязнять, коли би заподала що небудь для мене корисного...»

Др. Дістлер впадає: «Ми не є ніякою верховною властью львівської поліції і тому не приймаю Вашої жалоби і звиваю вернути до річи. Впрочім прокураторя не кладе зовсім ваги на ті подробиці Вашого побуту в Чорткові».

Оссолінський: Я пав також жертвою переслідуваня за мої політичні ідеї, що я пристав до могучого всеславянського руху. Як звісно, є у Поляків три великі політичні струї. Одна завляє ся за тридержавним союзом, друга за французко-російським альянсом («Franco-russische Alliance»), а третя група поборує обі попередні і змагає до великої славянської держави. Ся послідна «партия» прямує вже від 1902. р. оснувати великий всеславянський орган, а я змагаючи до узисканя місця редактора, звернув ся до починника сеї ідеї редактора «Славянського Века» д-ра Дмитра Верґуна і навязав з ним зносини. Мені як Славянинови годї й дивувати ся, що я мрів о могутности і всевласти славянської раси...»

Др. Дістлер перебиває опять полетні фрази Оссолінського заміткою, що прокураторя не робить ему зовсім ніякого закиду за его всеславянські мрії, в его справі ходить прямо о шпіонажу.

Оссолінський: Високий трибунале! Я хочу висказати всьо як на сповіді, коли я согрішив, то каю ся, але се було лише з нерозваги. Не молю о ласку, тільки о справедливість. Беріть на увагу не мене, хоч паду я жертвою самих підозрінь, які убивають мене в суспільнім житю, а тямте о мойї подрузі, о мойх бідних дітях і старенькій матери!...»

Послідню апострофу виголосив Оссолінський так емфатично, що в короткій павзі, яку оставив ему на хвилю др. Діетлер міг він когось, що іменно не звав, як то він сам тямив о тій своїй подрузі та діточках і матери тронуть і приеднати хвилеву симпатию. На жаль, звісна «регістратура любовних афер», цілий конволют переписки із замужною Стасею П. і Міною Б. та безнастанна гулятика по «тінгель-тангльях», розтрата знатного віна жени, як і цілий характер пересправлюваної афери розвіяли сейчас театральню настроєний звук апострофи обжалованого.

(Дальше буде).

Політичний перегляд.

Польська праса від якогось часу аж кишить від ріжних вигадів на руску тему. Кождий з дневників поміщує навіть по кілька статей про рускі справи, не лишаючи навіть сухої нитки на Русинах. Походить се, як здає ся, від того, що з одної сторони гакатистична праса пре до відокремлення Галичини і в виду побіди угорської опозиції уважає хвилю відповідною до піднесеня своїх правно-державних затій, а з другої сторони польські людовці і соціялісти, знаючи добре вшепольських месив, боронять ся перед відокремішненєм Галичини, твердячи, що під польською управою она цофнула би ся о сотки літ. Натомість ті демократичні сторонництва розвивають агітацію за загальним, безпосереднім голосованем, яке положило би кінець панованню шляхоцко-бюрократичної кліки між Поляками, але заравом неминучо і Русинам пособила би в узисканю привалезного їм заступництва з законодатних тілах. І звідеи іде сей гамір і се перемелюване польсько-русских квестий.

Упадок угорського кабінету вже довершений, а є він тим характеристичнійший, що се був перший урядничий кабінет на Угорщині. Та гр. Куен-Гедерварі звісний зі своєї «зеліної руки» перечислив ся зі своїми силами, а властиво зі способами правління, думаючи, що они в Будапешті найдуть таке саме добре примінене, яким тішили ся в Хорвації. По 6-тижневій управі уступає хорвацкій бан, поминаючи знатні здобутки опозиції, яку він мав уговтати. Нині послідній виступ премієра в угорскім сой-

мі, в якім повідомить палату про свою внесену і прийняту димісію, та оповістить, що король з кінцем сего тижня сам приїде особисто до Геделе, щоби полагодити справу утвореня нового кабінету. Натомість партія незалежности стоїть сильна і одноцільна, як перше була, а Кошут приняв на ново провід над нею. Надто ще і ліберальна партія прорідила ся в своїй відклонности против опозиції, особливо через заяву президента палати гр. Апоніого, що народно-військові постуляти уважає доконечними до переведеня — скорше чи пізнійше, — а тільки на початке поступованє опозиції не годить ся.

Убийство російського консуля Ростковського в Біюлі викликало велике вражінє в Царгороді. Сама подія збула ся в сей спосіб, що консуль вертаючи в повнім мундурі в Монастиря, від своєї хорої жінки, стрітив турецького жандарма, який уперто в него вдивляв ся, а мимо того не віддав приписаного, військового поклону. Консуль висів з повозки і приступив до жандарма, жадаючи єго імени. Тоді жандарм з близька стрілив до него і убив на місци. Інші жандарми надбігли і стріляли ще за утікаючим фірманом і учителем, котрих наполохані коні понесли до міста. Турецкі власти намагають ся представити справу в сей спосіб, що консуль сам перший стрілив до жандарма. Але російська дипломатія, на підставі зізнань наочних свідків відпирає се рішучо. Агенди консуля переяв тимчасово консуль з Єскіб, який припадково в тім самім дни прибув до Солуня. З Царгорода доносять, що за жандармом Галім, який убив консуля, розписано погоню, валіого Монастиря Аль Різана-башу зложено з уряду, а тимчасовим валім іменовано генерального інспектора Гімлі-башу. Неминучо Росія ужас дуже енергічних кроків для узисканя повної сатисфакції.

Новинки.

— **Календар.** В середу: руско-кат. Сили, Андроніка; рим.-кат. Кляри. В четвер: руско-кат. Євдокима правед.; рим.-кат. Гіполита.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядчо о вирівнанє залегlostий, та о приеднуванє нам нових передплатників.

Новим передплатникам вишлемо, о скільки запас вистанє, даром всі попередні числа з фейлетоном «Записки лікаря».

— **Селяньска бурса в Богородчанах.** Дня 4. с. м. завязала ся в Богородчанах при 6-класовій виділовій школі «Селяньска бурса імени Маркіяна Шашкевича». З причини горячих робіт в поли записало на разі своїх синів до тої бурси 11 селян, а іменно 6 з Саджави, 1 з Новочина і 4 із Старуні. Позаяк се число за мале, щоби

датками тижке могла удержати ся така бурса, проте порішено на тій нараді акликати 20. с. м. по разі другий до Богородчан на нараду всіх тих вітців, котрі схотіли би своїх синів примістити в сій бурсі. На тій нараді завязє ся також і комітет з членів цілого повіту для веденя і надзору тої бурси. При тій нагоді звертає ся увагу найближших сіл, як Ляхівці, Богородчани старі, Горохоліна та другі, щоби і звідтам селяни зголосили синів до бурси, бо ходженєм з села до школи в місті такий школяр лиц знеохочує ся до науки, а понадто по дорозі вчить ся дуже много злого, прямо деморалізує ся хлопчина, підчас коли в бурсі під наглядом та опікою лиц буде учити ся.

— **Пожарний «Сокол» в Рясній рускій заснова-** но яко пожарну філію львівського «Сокола». Статут вже затверджений намісництвом.

— **Будова руского театру у Львові.** Президія комітету будови укр.-руского театру у Львові оголосила в «Ділі» комунікат, в якім подає, хто доси займав ся справою будови руского театру, як зорганізував ся сей комітет, та наводить ухвали сего комітету, які звучать: а) Щоби здійснити другу точку ухвали провізоричного комітету — іменно: «щоби забезпечити майно виключно на цілї українсько-руского театру у Львові» і в тій цілї утворити окрему фундацію українсько-руского народного театру у Львові. (Уложєне акту фундаційного поручив комітет адвокатам: д-рови К. Левицкому і д-рови Мик. Шухевичови); б) поробити заходи в раді міста Львова, щоби тога відступила під будову театру відповідну площу із своїх ґрунтів; в) постаратись о плян театру. — Відповідно до ухвали комітету — читавмо в комунікаті — удались вибрані комітетом делеґати до президента міста д-ра Малаховського і вице-президента п. М. Міхальського з просьбою о відступленє відповідної площі під будову українсько-руского театру. Коли однак з переговорів показалось, що громада міста Львова не диспонує відповідною площею і такої площі відступити не може, та готова за се причинитись на закупню площі під будову театру значнійшою квотою, наколи би сам комітет таку площу вишукав — піддав член комітету, проф. Ів. Левинський гадку, закупити на сю цілї площу поміж ул. Коперника і Сикстускою, на котрій находились доси склади нафти п. Мюнчинського. Комітет узнав сю площу за однуку і найвідповіднійшу під будову театру, і в слід за тим поручив своїм правним референтам д-рови К. Левицкому, Мик. Шухевичови і д-рови Ст. Федякови увійти в властителями в переговори і єї закупити. Наслідком сего закуплено справді дня 1. с. м. згадану площу, яка обнимає простір над 2.200 сяжнів за квоту 280.000 К і на разі, заки фундація увійде в жите, зайнтабульовано єї на тов. «Просвіта». Крім сего вискомітет, ідучи за квазітками по-ів президентів міста, до ради міста Львова просьбу о субвенцію. На внесенє референтів технічних комітету поручено виготовленє пляну театру фірмі світової слави «Фельмер і Гельмер у Відні». Комунікат підписали: Мик. Глиджук, член кравого виділу, адв. др. Евг. Олєсницький і проф. Волод. Шухевич.

— **Іменованя.** Цісар іменував радників висшого суду кравого у Львові Альфреда Посуховско-

Дві печатки

галицко-володимирских князів з 1316 і 1335 р.

(Сігиллографічна замітка).

(Кінець).

Пекосіньський, описуючи анонімну печатку з 1316. р. зазначив, що она вже дуже знищена, та запримітив лише льва і то дуже поцсованого¹⁾. Сего не перечу, що печатка дуже знищена. Але дивна річ, що Пекосіньський лиш те побачив на згаданій печатці. Таж він описував єї рівночасно з тим, як для розвідки проф. Левіцкого роблено фотографічну знимку сеї печатки! Як ми бачили, то й на ілюстрації печатка попри виломані та затерті місця представляє ся досить виразно, тож годі припустити, щоб на ориґіналі вже зовсім нічого не було видно.

Друга печатка, подана в розвідці проф. Левіцкого, привішена на грамоті князя Юрія II. з 20. жовтня 1335. р. Тут не входжу в те, чи перед Болеславом Тройденевичем був ще Юрій II, чи сей Юрій II ідентичний з Болеславом, хоч справа рішена більшостію істориків так, що безпосереднім наступником Андрія та Льва II. був Болеслав-Юрій.²⁾ Ся грамота з 1335. р. перехо-

вувсь рівнож в кеніґсберґскім архіві. Кліша до ілюстрації печатки з сеї грамоти зроблена для розвідки Левіцкого рівнож зіґлем з фотографії.

Она представляє ся так: На верхній стороні (с. 174) князь в довгій одежі, сидить на троні, в правій руці держить скиптр; лице невиразне, волосє довге, на голові корона. Довкола латинська легенда: † S * DOMINI * GEORGI * REGIS RUSIE *¹⁾

На відворотній стороні (с. 175) їздець в зброї на коні, в шоломі, із списом з хоругвою в лівій руці держить щит, на якім зображений лев, що сплянеє (в ліву сторону) на скелю. Ціле поле відворотної сторони печатки засіяне зввіздами. Кінь ступає по траві та цвітах. Довкола латинська легенда: † S * DOMINI * GEORGI * DUCIS * LADIMERIE *²⁾

Карамзін пише, що Юрій II уживав на своїх грамотах печатки Юрія Львовича³⁾. Опис печатки Юрія Львовича при грамоті з 1316 р., зладжену Геннігом, подає Карамзін³⁾. Опис ся така: На однім боці Юрій на престолі, в короні і з скиптром в правій руці, наоколо напись: Domini Georgi regis Russiae; з другою боку їздець в зброї з щитом і хоругвою, наоколо напись: Domini Georgi principis Ladimeriae.

Титулу «Rex Russiae» уживав по Данилі

і уважає питанє про ідентичність Юрія II і Болеслава II. за «вотверте».

¹⁾ S = Sigillum.

²⁾ т. IV, с. 190 (переклад Бучинського).

³⁾ ibidem р. 204.

лиш Юрій Львович, прочі князі титулувались «dux»¹⁾. Проте гадка Карамзіна, що Юрій II уживав печатки Юрія Львовича оправдана, а тим самим печатка на грамоті Юрія II з 1335 р. повинна бути ідентичною з печаткою Юрія Львовича на грамоті Андрія та Льва з 1316 р.²⁾

Коли порівняти єї обі печатки з собою, то бачимо однак між ними такі ріжницї. В Генніговій описі печатки Юрія Львовича з 1316 р. не згадано в легенді про слово S = Sigillum. Противно бачимо єго на обох сторонах печатки з 1335 р. (хоч незначно затерте). Думаю отже, що й на печатці з 1316 р. мусіло оно бути, але так затерте, що Генніг не вслів єго завважити. На печатці з 1316 р. має бути по описі Генніга в легенді: «principis Ladimeriae», на печатці з 1335 р. є: «ducis L.» Тут можливо знов, що Генніг але відчитав правдоподобно затерте слово. На печатці з 1335 р. замість «DUCIS», можна читати з неуваги «PCIPIS» — Principis, так ориґінально вириті букви. Дуже отже правдоподобно, що й на печатці з 1316 р. є «ducis» а не «principis», як мабуть через неувагу відчитав Генніг. Годить ся тут запримітити, що галицко-володимирскі князі уживали в усіх грамотах титулу «dux»; (титулує їх «principes» лиш Воло-

¹⁾ Грушевський: «Іст. Укр. Руси» III, с. 192.

²⁾ Проф. Левіцкий подає в своїй розвідці (с. 174), що печатка з іменем Юрія на грамоті з 1335 р., се печатка Болеслава-Юрія. Підстави до такого твердження нема.

¹⁾ Sprawozdanie komisji do badania historii sztuki w Polsce. т. VI, Краків 1897—98, с. 294.

²⁾ Мильковичъ: «Студія критичній надь исторією руско-польскою» т. I 1340—1387. Львів 1893, с. 27, пр. 1. дуже легко збуває сю справу

го і Михайла Чарнецького радниками двору при найвищій трибуналі касаційнім.

Міністер просвіти іменував учителя в семінарії в Заліщиках, Володимира Марковського, головним учителем в учит. семінарії в Станіславі.

— **Нещасливі пригоди.** В Задвірю отруїли ся грибами два хлопці: 5-літній Михайло і 12-літній Стефан Шиситко. Прочі члени родини їли також ті гриби, але лише розхорували ся. — В Кракові хотів вчора відобрати собі жите підполковник 73. п. п. Александер Зембеккий з Праги. Куля з військового револьвера пробила наскрізь голову. Тяжко раненого самоубийника відведено до військового шпиталю. — Віз ч. 4 електричного трамваю у Львові переїхав вчора на ул. Сикстускій Аківу Глявоігера і наніс ему тяжкі рани, але не смертельні.

— **Хліборські страйки.** Дня 7. с. м. засудило ц. к. староство в Бучачи всіх форналів, що застрайкували в Жизномири, на 734 К відшкодована дворови за шкоду, яку поніс Корнблін в наслідок самовільного покинення служби — а дальше 7 форналів на 14 днів арешту і зворот коштів поліційно-карного поступованя. Засуджені внесли проти сего вироку відклик і їх пущено на вільну стопу. В самім Жизномири страйк триває дальше.

— **Проби вартости нових гавбиць.** Коло Нового Торга у віддаленю 7 до 8 клм. почали піоніри будувати три форти, на яких має ся випробувати силу нових гавбиць і куль екразитових. Форти будуть постробні з залізних шин, балків і каміня. Для піхоти буде ся крім того 4 шанці. Будова іде дуже повільно, бо ґрунти, на якім стануть форти, є каміністі, а доїзд до того місця утруднений наслідком розмоклої від дощів землі. Воздушна лінія куль в гавбиць буде вносити 7 до 8 кілометрів. На тім просторі лежить один присілок Бір, зложений з 29 домів. На час проби гавбиць с. є на дні 26, 27 і 28. с. м. перенесуть ся всі жителі сего присілка до сусідніх сіл, бо кулі можуть й там падати. В сих військових виправах возьме участь 6.000 піхотинців і одна батерія гавбиць, яка приїде з Кракова на возній стопі і розмістять ся коло Н. Тарга над берегом Дунайця. Дня 23. с. м. приїдуть до Н. Тарга міністер війни, шеф генерального штабу, генеральні інспектори артилерії і інженерії та багато інших висших офіцерів.

— **Зїзд рабів.** В Кракові почали ся вчора в старій синагозі наради рабів з Австрії, Франції, Росії, Німеччини, Румунії а навіть Египту. Наради отворив краківскій рабін Горовіц торжественно присягаю на «тору», що жида ніколи не допускали ся ритуальних убійств. Оісля промовляв рабін Газан баша з Александрії по гебрайски, а рабін Горовіц з Алескубію по німецьки. По молитві за цїсаря виголосив промову раб. Горовіц і віцепрезидент кагалу Ляндав з Кракова. Зїзд потревав тиждень, а в програму нарад входять справи віроісповідні, соціальні і шкільні. Наради є довірочні і ведуть ся в гебрайській мові. — *Narzęd* доносить, що рабіни побили комісаря поліції, коли він хотів провірити, чи всі учасники зїзду мають карти запроси.

— **Кошти конкляве** Париский «Фігаро» доно-

дислав Локсток в грамоті з 27/VI 1315 р.¹⁾ Коли усунути ті ріжницї (які походять мабуть із злого відчитаня печатки з 1316 р. Геннігом²⁾), можна твердити, що печатка на грамоті з 1335 се така сама, як на грамоті з 1316 р., отже є то печатка Юрія Львовича, а ужив єї Юрій II (чи Болеслав-Юрій) так само, як ужили єї сини Юрія Львовича на грамоті з 1316 р.

Печатка з 1335 р. заховалась дуже добре, о скілько вношу з ілюстрації. З огляду на се, що не так легко побачити ориґінали печаток з 1316 р. (анонімної) та з 1335 р. на місци, було-б пожаданим, якби їх ілюстрації подано в «Записках Наукового Товариства ім. Шевченка». Думаю, що й се мало-б для науки великий хосен. (Кліші може-б удалось випозичати від видавництва «Die öst.-ung. M. i. W. u. B.») Свої замітки я подав лиш тому, щоб на згадані ілюстрації звернути увагу спеціалістів, які безперечно подали-б лучший коментар чим я до згаданих печаток та використали-б їх ще в неоднім згляді для науки.

У Львові, 25. липня 1903.

Богдан Барвінський.

¹⁾ Грушевський: «Іст. Укр.-Руси» III, с. 193.

²⁾ Ще одна маленька відміна. На печатці з 1316 р. по описі Генніга їздець держить хоругву. На печ. з 1335 представляє ся яко списа із хоругвою. Се однак мабуть одно й те саме на обох печатках.

сить, що в часі XIX віку кошти конкляве зясно збільшали ся. І так в часі коли на конкляве, яке вибрало папу Льва XII, видано 492.125 франків, то слідує за Пія VIII коштувало 638.510 фр., а конкляве папи Григорія XVI 723.631 фр. Папа Лев XIII будучи камерленгом, постановив по смерти папи Пія IX ті всі видатки зменшити і призначив на конкляве з гори 150.000 фр. та не дозволив тої суми переступити. З тої суми більше як третю часть, бо 57.871 фр. коштували мулярські роботи. Кошти послідного конкляве дося ще не обчислені.

— **Довжник убийником.** В місцевости Відіеш-Гарош в арадскім комітаті застрілив мадярскій селянин мільонера Леопольда Уйгеріого. Селянин позичив був у мільонера дрібну квоту на вексель, а коли не міг заплатити догугу в назначенім речинци, мільонер зголосив вексель до суду і одержав дозвіл зліцитувати господарство довжника. Позавчора приїхав сам Уйгері з урядниками на ліцитацію. Селянин благав его навколїшках, аби пождав ще якийсь час і не викидав цілої родини з батьківщини. Однак просьби остали без успіху. Коли приступлено до ліцитації, селянин-довжник витягнув з кишені револьвер і убив Уйгеріого на місци. Ся подія викликала в цілій околиці велику сензацію — як доносять угорські часописи.

— **Процес Гумбертів.** В суботу почав ся в Парижі сензаційний процес проти родини Гумбертів, обжалованих о обманьства і підроблюване векслів. Історія сеї родини вельми цікава: Батько Тереси Гумбертової називав ся Дорінія, мешкав в Боксель коло Тулузи, де мав малу виницю і довгів по уха. Та однак родина Доріняків була щасливою, бо старий батько вмовляв у свої діти, що они одідичать велику спадщину по вуйкови з Америки. Сусідами Доріняків була родина Гумбертів. Старий Гумберт був сенатором департаменту і мером в Боксель, а его син Фридрих був студентом права. Панна Тереса так забила собі голову оповіданнями свого батька про спадщину, що вимріяла собі смерть якоїсь старушки властительки замку Маркот і величезну спадщину, яка мала по ній остати. Ся фантастичним оповіданням Доріняків повірили Гумберти і правник Фридрих заручив ся з Тересою. Старий Гумберт зїстав в тім часі генеральним прокуратором найвишого рахункового трибуналу в Парижі і в добрій вірі почав готувати ся до переведеня спадкового процесу в справі тих мільонів. Молодий Фридрих і Тереса почали й собі студіювати спадкове право, Фридрих в добрій вірі, а Тереса для заблаханеня свого нареченого. В 1878 році обоє побрали ся, а Тереса вже тоді натягнула свого фризера на звиш 2.000 франків позички, а свою кравчиху на значну квоту за виправу. Три літа жили молоді супруги спокійно, передумуючи, як би то відібрати ту велику спадщину по помершій властительці замку Маркот. Тимчасом в Парижі розійшла ся чутка, що молодим Гумбертам належить ся мільонова спадщина по якімсь Португійцеві, а старий Гумберт розповідав єї всім і зятагав позички на переведене спадкового процесу. Ся спадщина мала вносити 20 мільонів франків. *Mutatis mutandis* Португїєць називав ся вже Генрих Роберт Крафорд. Коли старий Гумберт помер, Тереса і Фридрих вели дальше почате діло і стягали фонди на випроцесоване фікційної спадщини, яка з часом виросла на 100 мільонів франків. В протягу 30 літ Гумберти витуманили від легковірних Парижан понад 60 мільонів франків на рахунок того спадку, який вікінци мав дістати ся до рук Гумбертів і спочивати у них в залізній касі.

Фантастичний Крафорд мав пізнати ся з родиною Доріняків коло 1855 р., а помер 1877 р. полишаючи два тестаменти, з того самого дня. В однім тестаменті записав все своє майно Тересі, а в другім поділив спадщину на три части межі Марію Дорінію, сестру Тереси і двох своїх сестричців (?) Генриха і Роберта Крафордів. В виду сего мусів бути процес, але зараджено ему в сей спосіб, що заключено угоду. Крафорди зажадали 3 мільонів за зречене ся спадку, а Гумберти згодили ся на се. Недовго потім Крафорди зірвали умову і зажадали, аби Марія Дорінія виїхала за одного з них, на що она не пристала. Почав ся процес, що тривав 19 літ. Сю цілу історію, розуміє ся, видумала Тереса Гумберт, аби тимчасом мати всюду кредит і вести дальше діло обманьства. Фікційні Крафорди видавали процесі Гумбертам, а Гумберти Крафордам, аж поки париска преса не здемакувала обманців. Власти отворили залізну касу в мешканю Гумбертів, але замість мільонів нашпили в ній жмут паперів, а Гумбертів спіймано в Мадриді.

Суботнішня судово розирава почала ся відчитанєм акту обжалованя і переслуханєм Тереси. Она відповідала скоро на всі питання предсідателя трибуналу і заявила, що справді Крафорди єствують і записали єї родині 100 мільонів. Вікінци Гумбертова заявила, що прочі зізнаня зложить по переслуханю всіх свідків, яких є 106.

— **Катастрофа в Парижі.** Вчора о 7. год. ввечером запалив ся порожній віз в підземній міській електричній залізници в Парижі в дільниці

Менільмондан. В тій хвили надїхав поїзд з по-дорожними. Та хоч поїзд станув і всі, що в нїм були, сейчас висіли і утікали, то мимо того удусило ся димом 82 осіб: 61 мушчин, 17 женщин і 4 дітви.

— **3 залізниць.** Загальний рух поїздів між Тартаровом а Микучичином на шляху Станіславів-Ясень привернено дня 8. с. м. після розкладу їзди з 1. мая с. р.

З днем 1. серпня 1903 отворено в окрузі ц. к. Дирекції держ. залізниць в Пільні льокальну залізницю «Каден-Vilemov» зі стациями: Kaden, Polaky-Dolany, Petipsy, Vilemov ях також перестанками; Karlimverk, Zelina і Burgstadt. Стації є уряджені для загального руху, перестанки для руху особового, ограниченено пакункового і товарового що-до ладунків в цілих возах. Перевіз річий вибухових є на сій лінії виключений. З днем отвореня згаданой залізниць, стация Vilemov, положена на шляху Kaštice-Radonice одержала назву «Vilemov місто».

Особовий перестанок «Айзенав» біля Кімполонгу на Буковині, призначений дося для на-дачі і видачі звичайних пересилок, як також рогатої худоби в ладунках цілими возами уряджено з днем 1. серпня 1903 також для видачі пересилок пива, як і надачі порожних бочок від пива, і то яко посилки посишні або фрахтові. Належитість за посилки пива до Айзенав має ся платити при надачі.

«Gazeta lwowska» з дня 15. серпня с. р. оголошує публичне розписанє достави материялів з дерева, яких ц. к. Дирекция державних залізниць у Львові, буде потребувати на рік 1904. Дотичні офери, споряджені на приписаних блянкетах, можуть бути внесеними найвізнійше до дня 10. вересня с. р. 12. год. вполудни до згаданой ц. к. Дирекції у Львові.

— **Конкурс.** В «Газеті Львівській» розписано конкурс на посаду лікаря залізничого в Стрию з речинцем вношеня подань до дня 26. серпня с. р. — Громада міста Заліщик розписала конкурс на посаду міського лікаря з річною платнею 600 К. Поданя належить вносити до кінця серпня с. р.

Наука, штука, література.

— **Руский народний театр** повернув вже зі своєї прогульки на Україну (в Житомири і Жмеринці) і перебуває тепер в Підволочисках. Звідси переїде мабуть до Бережан.

— **Сильвестер Ярчевський.** Серце мовить... (Поезія в прозі.) Коломия 1903. Накладом редакції «Поступу». З друкарні В. Браунера. Стор. 47, 16². Набувати можна в редакції «Поступу» в Коломні (Народний Дім) по 63 сот. за примірник разом з поштовою пересилкою. — Серце мовить... се збірка 10 образків патріотичного змісту, написаних з пламенною любовю до рідної Неньки-України. Книжочка заслугує вповні, аби її кожний Русин прочитав.

Телеграми

з дня 11. серпня.

Відень. Будапештєнські дневники подають різні комбінації складу нового правительства на Угорщині. Між иншими висувують на перший плян ґр. Юліана Андрашіого, а також Апонія або Векерля, що мали би одержати місню, утворити новий кабінет угорскій.

Берлин. Одна з тутешних часописий доносить з Риму, що кардинал Алїярді не прийняв жертвованого ему достоїнства секретаря стану. Те само зробили кардинали Ферата і Вінк. Ванутелі.

Загреб. Вчора знесено стан облоги в громадах Дзіелекзек і Малі Вуковач, який заведено перед місяцем.

Царгород. Коло Крушева в Македонії прийшло до кровавої борби межі турецким війском а відділом повстанців, яких було до 1000. Війско побідило.

З околиці Скоплї доносять, що там перервано телеграфічні дроти.

Коло Сіроля і Каїляру повстанчі ватаги звели борби з турецкими війсками.

Софія. В місцевости Зібевче висаджено у воздух динамітом цловий маґазин.

Київ. Трамваєвий рух привернено знова. Більшість пекарів страйкує. Козаки і піхота стережуть порядку в місті. Всякі збори робітників заборонено. Гостинницї замкнені.

Білгород. В педілю відбув ся в парку людодвий фестин, на якім товпи народа витали з ентузіазмом короля Петра і его родину.

Вісти господарські, промислові і торговельні.

Товариство взаємного кредиту «Дністер» у Львові. *Справозданє за час від 1. січня 1903 до 31. липня 1903.*

I. Вкладки щадливі:
 від 1/1. до 31/7. 1903 вложило 1055 сторін суму 533.931-70 К
 від 1/1. до 31/7. 1903 виняло 680 сторін суму 334.389-58 К
 остає 31. липня 1903 1420 вкладок на суму **1,302.875-52 К**

II. Позички на скрипки і векслі:
 від 1/1. до 31/7. 1903 уділилисьмо 484 позичок на суму 304.750— К
 від 1/1. до 31/7. 1903 сплачено 242 позичок і рати на суму 289.269-62 К
 остає 31. липня 1903 2405 позичок на суму **1,254.723-84 К**
 а то: 2181 позичок на скрипки в сумі 1,155.854-19 К
 і 224 позичок на векслі в сумі 98.869-65 К

III. Членів прибуло 356, виступило 105, остає **2643** членів.

IV. Сума уділів декларованих 137.350 К, виплачених 101.311-96 К

V. Фонд резервовий, спеціальна резерва і фонд на різницю курсів 18.848-53 К

Фонд власний разом (IV+V) 120.160-49 К

Сума всіх активів Товариства вносить 1,459.719-35 К

а то: на позичках як вище 1,254.723-84 К
 в цінних паперах 91.424-25 К
 в руских Товариствах вкладки 61.851-68 К
 готівка, в Щадниці почтов. і на рахунку біжучім 51.719-58 К

Від позичок числить ся 5 1/2% і додаток 1% на кошти адміністрації. — Вкладки приймає ся на 4%.

Львів, дня 7. серпня 1902.

Дирекція.

Проспект.

По вичерпаню в книгарській продажі збірки новел Івана Франка «В поті чола» приступаю до збірного видання всіх дрібніших оповідань цього автора з виємком тих, що були доси або мають бути далі видані накладом «Українсько-руської видавничої Спілки».

Виданє обійме на разі 10 томів белетристики і два томи праць наукових з обсягу історії літератури та критики. Ціла серія з 12 томів, кожний в обемі до 10 аркушів 8-ки, вийде друком до кінця 1904 року; перших 6 томів будуть готові ще в біжучім 1903 році. Се нове виданє буде містити побіч передруків давніших оповідань також цілий ряд нових або доси недрукованих, і то так, що кожний том побіч давніших буде містити нові твори. Редакцією займає ся сам автор, який dokonує також і в давніших творах багато язикових і річевих поправок, а в передмовах пояснює обставини їх написання, їх жерела і т. п.

До кінця липня с. р. вийшли у світ три перші томи, що містять отсі оповідання (нові, або доси нашою мовою недруковані твори означено звяздкою).

Т. I. Добрий заробок і иньші оповідання. (*Передмова. Добрий заробок. Сликач. Муляр. Історія моєї січкари. Сам собі винен. Домашній промисл. *У кузні).

Т. II. Панталаха і иньші оповідання. (*Передмова. *Панталаха. Хлопська комісія. *В тюремнім шпиталі).

Т. III. Малий Мирон і иньші оповідання. (*Передмова. Малий Мирон. Грицева шкільна наука. Оловець. Schön Schreiben. *Отець гуморист. *Гірчичне зерно. Борис Граб).

Друкують ся і незабаром вийдуть:

Т. IV. З бурливого літ. (*Передмова. Гриць і панци. *Різуни. *Герой поневолі).

Т. V. Над Черемошем. (*Передмова. *Як Юра Шикмайюк брив Черемош. *Терен у носі. *Чудо в Головах).

Т. VI. Із секретів поетичної творчости, зарозом причинки до естетичного поясненя поезий Т. Шевченка.

Виданє виготовляєть ся на пліхшім і на ліп-

шім папері і буде оздоблене новим портретом автора.

Бажаючи причинити ся до розповсюдженя тих творів, яких вартість оцінила наша й загранична критика (ціла збірка «В поті чола» вийшла минулого року російським перекладом), ставлю ціну поодиноких томів як найнижшою, а надто розписую передплату на цілу 12-томову серію.

Передплата на всіх 12 томів на пліхшім папері (такім, як папір перших томів белетристичної серії У. Р. Вид. Спілки, в подібній полотняній оправі) вносить з пересилкою 16 К.

На ліпшім папері, опрєвлено по 3 томи разом у кращу оправу, з пересилкою 24 К.

Виданє не має спільного титулу, кожний том творить для себе окрему цілість і продаєть ся також окремо, на пліхшім папері в оправі по 2 кор., на ліпшім папері в оправі по 3 кор. Замовляючи окремі томи, треба додавати 20 сот на пересилку.

Прошу уклінно Шан. Земляків поспішити з надсиланєм замовлень і передплати, щоб можна знати, як урегулювати наклад та опрєвлювати книжки.

Замовляти можна лише просто у видавця.

Перші три томи видання будуть вислані лише т. м., що зложать бодай половину передплатної ціни.

Замовлення без грошей не узгляднюють ся.

З глибоким поважанєм
Антін Хойнацкий
 Руська ул. ч. 3.

Тополя
Т. ШЕВЧЕНКА.

Серія переписних листів (8 штук) з гарними ілюстраціями (чорними і кольорованими) до Шевченкової балади «Тополя» вийшла накладом С. Гальберга в Бучачі. Набувати можна серіями і поодиноким у книгарнях і торговлях. Ціни низькі.

1(39—40)

„Тревоги автора і видавника“
(гумористична подія з натури)
О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації «Руслана» та в обох руських книгарнях у Львові.

Ціна примірника на веліновім папері вносить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою 35 сот.).

Читайте!

читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
коштує лише 2 корони!

Товариство «Просвіти» бажаючи, щоб в кожній руській хаті находили ся твори Тараса Шевченка, видає сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. «ПОЕЗИЯ Т. ШЕВЧЕНКА». Книжка, опрєвлена в полотно з золоченими витисками, може бути цайгарійною окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських класиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опушту. Висилає ся тільки з надісланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ «ПРОСВІТИ» у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк
Гіпотечний

Відділ депозитовий

приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перешованя папери вартісні і дає на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові
(Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безечно і дискретно перешовувати може своє майно або важкі документи.

Під тим ваглядом поробив Банк гіпотечний як найдогіднійши зарядження. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

Розклад поїздів залізничих.

Львів-Краків-Відень-Варшава-Вроцлав-Берлин, Прага Карльсбад. Рим-Фльоренція-Венеція, Ціріх-Париж-Остенда, Київ-Одесса-Вільно.

1245	825	250	231	130	840
251	622	240	1220	—	920
733	139	758	703	—	130
200	1000	1020	1220	—	50
725	600	925	725	—	915
935	1235	—	450	—	140
†1030	—	—	*1000	—	—
650	224	938	838	643	249
911	—	—	751	—	—
217	1053	556	215	1005	622
855	525	1119	825	442	1130
718	231	1000	818	619	243
1222	645	302	337	124	1040
1228	651	303	329	116	1034
930	545	950	725	620	1105
437	931	*208	1150	225	714
345	940	615	1215	1005	750
—	—	735	—	—	945
—	—	1105	—	—	445
—	—	634	—	—	910
—	—	110	—	—	230
825	825	1045	720	525	550
1055	531	830	835	708	825
—	715	733	446	1235	845
—	—	950	—	—	—
630	150	900	—	—	—
555	714	759	—	—	—
818	824	803	—	—	—
555	920	—	—	—	—
1107	512	—	—	—	—

Увага: Поспішні поїзди означені товстим друком. — Час середньоєвропейський.